

Toidujäätmed ning pakendid ja pakendijäätmed

Uued kohustused

Kristel Kibin

Kliimaministeeriumi ringmajanduse osakond

22.01.2026

Toidujäätmete sätted muudetud jäätmete raamdirektiivis

Direktiiv 2025/1892

Taust

- ÜRO kestliku arengu eesmärgid 2015, jäätmete raamdirektiivi muudatused „jäätmepaketi“ raames 2018.
- Euroopa Komisjoni ettepanek jäätmete raamdirektiivi suunatud muudatusteks 5. juulil 2023.
  - Toidukindlus, ressursside kestlikum kasutus ja toidu tootmise keskkonnamõju vähendamine.
  - Lisaks toidujäätmetele tekstiilijäätmed fookuses.
- EL tasandi läbirääkimised kuni veebruarini 2025.
- Muudetud direktiiv jõustus 16. oktoobril 2025.
- Ülevõtmise tähtaeg 17. juunil 2027.

Ajakava

Kuupäev	Tegevus
2025 november-detsember	Eelnõu koostamise ettevalmistused, arutelud huvirühmadega
2026 jaanuar-aprill	Eelnõu koostamine, arutelud osapooltega, sh valitsemisalas
2026 mai-okt	Eelnõu kooskõlastusringid ja viimistlemine. NB! Uuring!
2026 november	Eelnõu esitamine Vabariigi Valitsusele
2026 detsember - ...	Eelnõu menetlemine Riigikogus
! 17.06.2027	Direktiivi ülevõtmise tähtaeg
17.04.2028	Tekstiili laiendatud tootjavastutuse rakendumise tähtaeg
31.12.2030	Toidujäätmete vähendamise sihtarvude saavutamise tähtaeg

Toidujäätmete tekke vähendamine direktiivis 2025/1892

- Põhilised sätted artiklites: 9a ja 29a.
- Liikmesriigid võtavad asjakohased **meetmed, et vältida toidujäätmete teket kogu toidutarneahelas**, esmatootmisel, töötlemisel ja valmistamisel ning toidu jaemüügi ja muul viisil tarnimise käigus, samuti restoranides ja toitlustusteenuste pakkumisel ning kodumajapidamistes.
- **Meetmed hõlmavad:**
  - käitumisharjumuste muutmine, teabekampaaniad;
  - toidutarneahela ebatõhusustega tegelemine;
  - toidu annetamise ja muul viisil inimtarbimiseks ümberjaotamise soodustamine;
  - innovatsiooni ja tehnoloogiliste lahenduste soodustamine ja edendamine.

Toidujäätmete tekke vähendamine

- Liikmesriigid tagavad, et **kõik asjakohased toidutarneahelas osalejad kaasatakse proportsionaalselt** nende suutlikkuse ja rolliga toidujäätmete tekke vältimisse selles tarneahelas, pöörates erilist tähelepanu sellele, et vältida ebaproportsionaalset mõju väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele.
- Liikmesriigid võtavad pärast toidupankade ja muude toidu ümberjaotamise organisatsioonidega konsulteerimist, asjakohasel juhul olemasoleva riikliku toidu annetamise süsteemi alusel meetmeid tagamaks, et **ettevõtjad, kellel on liikmesriikide hinnangul oluline roll toidujäätmete tekke vältimisel ja toidujäätmete tekkimisel, teevad toidupankadele ja teistele toidu ümberjaotamise organisatsioonidele annetamislepingute ettepanekuid**, et hõlbustada inimtarbimiseks ohutu müümata toidu annetamist, ettevõtjatele mõistlike kuludega.

Toidujäätmete tekke vähendamine

- Toidujäätmete tekke vältimise meetmete rakendamise jälgimine ja hindamine, sh sihtarvude jälgimine.
- **Kehtestatakse toidujäätmete tekke vähendamise sihtarvud, mis tuleb saavutada 31. detsembriks 2030:**
  - Vähendada toidujäätmete teket toidutööstuses 10% võrreldes 2021–2023 keskmise toidujäätmete tekkega.
  - Vähendada toidujäätmete teket elaniku kohta tarbimises (kaubanduses, toitlustuses ja kodumajapidamistes) 30% võrreldes 2021–2023 keskmise toidujäätmete tekkega.
- *Võimalik kasutada ka varasemaid andmeid.*
- *Turismi paranduskoefitsient 17. oktoobriks 2027.*
- *31. detsembriks 2027 sihtmäärade läbivaatamine; sh esmatootmise sihtarvu kehtestamise hindamine, tootmise paranduskoefitsiendi kehtestamise hindamine.*

Varasemad näited EList

- Toidujäätmete tekke vältimise kavad kõikjal kehtestatud.
- Mitmepool vaba tahte lepingud (nt SE, FI, AT, HU, NL, DK)
- Uuringud, kampaaniad levinud.
  - Sh teavitamiskohustused teatud sektorites: PL.
- Toiduohutust ja annetamist puudutavad regulatsioonid nt LV, BG, CZ, IT.
- Kohustuslik annetamine/annetamiseks lepingud teatud sektorites: FR, PL, SK, CZ, BE, ES.
- Maksusoodustused või –erisused nt PL, IT, ES, SI, SK, HU, RO, GR, FR, (DE?)

Senine huvirühmade tagasiside

- Ettepanekuid esitasid jaekaubandus, toidlustus, KOV, toidu ümberjaotajad, avalik sektor:
- Suurem rõhk planeerimisele, säilimisaja märgistusele ja klientide teavitamisele; annetamist toetaks maksusoodustused ja selgemad juhised.
- Toidlustuses vaja tõhusamaid hanketingimusi, personali koolitust ja võimalust realiseerida toitu kohapeal või annetada.
- KOV tasandil soovitakse kohustust kauplustele tegeleda toidukao vähendamise ja muuta märgistust ja annetamist puudutavaid nõudeid.
- Vaja kättesaadavamaid andmeid ja koostööplatvormi.

Pakendite ja pakendijäätmete määrus

Määrus 2025/40

PPWD -> PPWR

- Euroopa Komisjon algatas 30.11.2022 **uue pakendite ja pakendijäätmete määruse** (edaspidi PPWR) väljatöötamise pakendidirektiivi 94/62/EÜ asemel.
- PPWR jõustus 11.02.2025 (artikkel 71).
- Kehtiv pakendidirektiiv 94/62/EÜ tunnistatakse suures osas kehtetuks alates **12.08.2026** (artikkel 70).
- **Määruse eesmärk on:**
  - ühtlustada pakendite materjalide ja pakendamise nõudeid üle ELi;
  - vähendada pakendijäätmete teket;
  - suurendada korduskasutust ning ringlussevõttu.

Olulisemad sisunõuded

- Turule laskmise piirangud
  - Pakendis sisalduvad ained; ringlussevõetavus; ringlussevõetud materjali miinimumsisaldus; biopõhised lähteained, kompostitavus teatud pakenditele; pakendite minimeerimine; korduskasutuspakendi nõuded.
- Märgistus- ja teabenõuded (2028 a)
  - Pakendid; jäätmemahutid.
- Nõuded importijale, valmistajale, turustajale
  - Pakendi valmistamise teabe ja dokumentatsiooni esitamine; ülemäärase pakendamise vältimine; teatavate pakendivormide piirang; korduskasutussüsteemidest teavitus; aruandlus.
- Plastkandekottide vähendamine
- Taastäitmise ja korduskasutuse sihtmäärad
- Pakendijäätmete tekke vältimine ja pakendite keskkonnamõju minimeerimine
- Laiendatud tootjavastutuse nõuded, sh tootja mõiste muutus
- Ringlussevõtu sihtmäärad ja edendamine – jäävad direktiivis sätestatuga samaks.

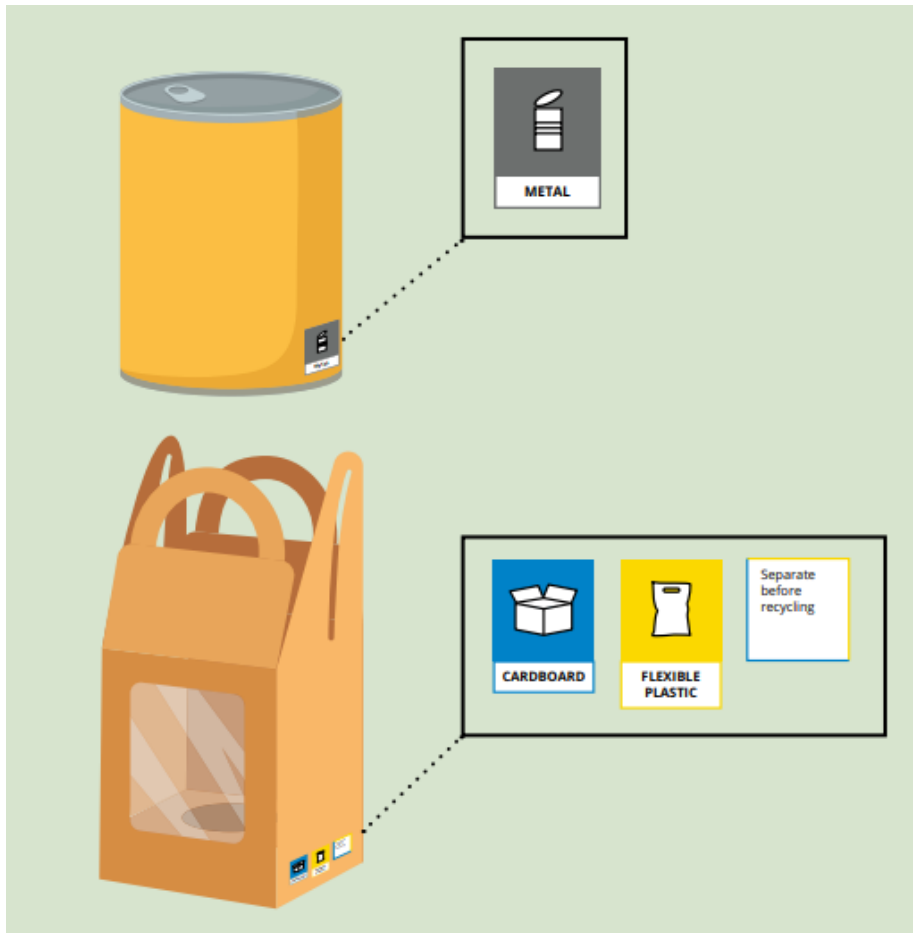
Pakendimaterjalide kasutus

- Pakendites (sh teisese toormena) peab olema probleemsete ainete sisaldus võimalikult väike.
- Turule ei ole lubatud lasta **toiduga kokkupuutavaid pakendeid**, milles on määrusega lubatud PFAS-ainete kogus ületatud (art 5 lg 5).
- Aastaks 2030 peavad kõik pakendid olema ringlussevõetavad (art 6).
  - Komisjon määrab ringlussevõtu tulemusklassid (II lisa tabel 3), mis kergendavad ringlussevõetavuse üleminekut (delegeeritud õigusakt 01.01.2028).
- Aastaks 2030 pakendite minimeerimine (mass ja maht funktsionaalsuse tagamiseks viidud miinimumini) ja tühja mahu vähendamine.
- Ringlussevõetud plasti sisaldus erinevate materjalide kaupa:

	2030	2040
PET v.a. joogipudelid (kontaktitundlik)	30%	50%
Muu plast v.a. PET (kontaktitundlik)	10%	25%
Ühekordne plastist joogipudel	30%	65%
Muud pakendid	35%	65%

Märgistus

- Ühtlustatud märgised pakenditele ja jäätmekonteineritele, et hõlbustada tarbijatel pakendite liigiti kogumist (eeskujuks Põhjamaade piktogrammide alates 2028).
- **Rakendusaktid avaldatakse 12.08.2026.**
- Pakendile võib kanda ka QR-koodi vm märgise, mis annab lisainfot sortimisviisi kohta.
- Korduskasutataval pakendil peab olema viide (12.02.2029).
- **Keeld kasutada eksitavaid ja segadust tekitavaid silte pakendite jätkusuutlikkuse nõuete kohta (art 12 lg 8).**
- Märgistuseta pakendeid võimalik turul kättesaadavaks teha 3 aasta jooksul pärast nõuete rakendumist.

Korduskasutuse sihtmäärad (kaubandus, tööstus)

Pakendi tüüp	Pakendi grupid ja tooted // kohustatud ettevõtted	2030 [2040]
Veopakendid B2B (samuti teatud müügiapakend)	Veopakendid või müügiapakendid , milleks on kaubaalused, kokkuvolditavad plastkastid, karbid, alused, plastkastid, keskmise suurusega mahtlastikonteinerid, ämbrid, vaadid ja kanistrid, mis võivad olla igas suuruses ja igast materjalist, sealhulgas painduvad vormid, või transpordi ajal kaubaalustele pandud toodete stabiliseerimiseks ja kaitsmiseks mõeldud kaubaaluste ümbrised või koormarihmad.	40% [70%]
Rühmapakend (kastid)	Kastide kujul rühmapakendid (välja arvatud kartong), mis on mõeldud teatava arvu toodete rühmitamiseks	10% [25%]
Veopakendid B2B samas riigis või oma* ettevõtte vahel (samuti teatud müügiapakend)	Kõik veopakendid ja transpordiks ette nähtud müügiapakendid, v.a pakkekiled ja koormarihmad	100%

Korduskasutuse sihtmäärad (jaemüügis joogid)

Pakendi tüüp	Pakendi grupid ja tooted	2030 [2040]
Müügipakend B2C	Lõppturustajad , kes teevad liikmesriigi territooriumil tarbijatele kättesaadavaks müügipakendites alkoholseid ja mittealkoolseid jooke püüavad tagada, et vähemalt 10 % neist toodetest tehakse kättesaadavaks korduskasutuspakendis, mis kuulub korduskasutussüsteemi.	10% [40*]
	Sh tuleb tagada selliste pakendite tagasivõtmine müügikohas.	*püüdlus
	Sihtmäärasid ei kohaldata: a) jookide suhtes, mida käsitatakse kiiresti riknevatena, ning teatud piima ja piimatoodete ning nende piimaanalogoide suhtes; b) teatud viinamarjasaaduste kategooriate suhtes; c) teatud aromatiseeritud veinipoodete suhtes; d) veinipoodete ja aromatiseeritud veinipoodetega samalaadsete toodete suhtes, mis on saadud muudest puuviljadest kui viinamarjad ja köögiviljadest, ning muude CN-koodi 2206 00 alla kuuluvate kääritatud jookide suhtes; e) alkoholipõhiste alkoholsete jookide suhtes, mis vastavad CN-rubriigile 2208.	

Taastäitmise ja korduskasutuspakendi pakkumise kohustus

- Ettevõtjad, kes pakuvad võimalust osta tooteid taastäitmise kaudu, teavitavad lõppkasutajaid taastäitmise reeglitest (sätestatud määruses).
  - Reeglid hoitakse ajakohastena ja tarbijatele nähtaval kohal.
- Ühekordselt kasutatavaid pakendeid ei või anda täitmiseks tasuta.
- Alates 1. jaanuarist 2030 püüavad lõppturustajad, kelle müügipind on üle 400 m², **eraldada sellest müügipinnast 10 %** nii toiduainete kui ka toiduks mittekasutatavate toodete taastäitejaamadele.
- HoReCa (sh jaemüügi) sektori lõppturustajale **tarbija oma anuma täitmise võimaluse loomise ning korduskasutuspakendi pakkumise kohustus (2027 ja 2028).**

Piirangud pakendite kasutamisele

Ettevõtjad ei tohi alates 1. jaanuarist 2030 turule lasta V lisas loetletud vormis ja kasutusotstarbega pakendeid:

- ühekordsed plastist rühmapakendid (nt kuuspakkide kile, termokahanev kile);
- ühekordsed plastpakendid alla 1,5 kg puu- ja köögiviljadele (võrgud, kotid, alused, anumad);
- ühekordsed plastpakendid HORECA sektoris toidu ja jookide serveerimiseks kohapeal tarbimiseks;
- ühekordsed pakendid HORECA sektoris ühekordsete portsjonite serveerimiseks (nt maitseainete, suhkru, kastmete, kohvikoore pakikesed jms);
- hotellides kasutatav minipakend (nt minišampoonipudelikud);
- eriti õhukesed plastkandekotid (v.a hügieeni tagamiseks ja toidu raiskamise vähendamiseks);
- Puu- ja köögiviljade kleepsud ning nt teekotikesed peavad olema kompostitavad alates 2028.

Jäätmetekke vähendamine ja vältimine

Kohustused liikmesriikidele:

- vähendada pakendijäätmete teket võrreldes 2018 aastaga vähemalt:
  - 5% aastaks 2030
  - 10% aastaks 2035
  - 15% aastaks 2040
- plastkandekottide vähendamine
(40 õhukest plastkandekotti inimese kohta).

Liikmesriikidel kohustus võtta kasutusele meetmeid, mis soodustavad pakendite korduskasutamise ja taastäitmist võimaldavate süsteemide loomist (artikkel 51).

Ajakava

Ajaraam	Tegevus
I kvartal 2025	PPWRi jõustumine
II kvartal 2025	Avalikkusele suunatud veebinar
III-IV kvartal 2025	Analüüs ja eelnõu ettevalmistamine
I kvartal 2026	Eelnõu koostamine, huvirühmadega konsultatsioon
II kvartal 2026	Kooskõlastusringid; Vabariigi Valitsusele esitamine
II-III kvartal 2026	Riigikogu menetlus
12.08.2026	PPWRi kohaldumine kõikidele

Loe lisa ja vaata tutvustavat seminari:

- Kliimaministeeriumi koduleht -> Elukeskkond. Ringmajandus -> Poliitika ja seadusandlus -> Pakendid.

<https://kliimaministeerium.ee/elukeskkond-ringmajandus/poliitika-ja-seadusandlus/pakendid>

PPWR ülevõtmise eelnõule lisaks

- Kehtiv koalitsioonilepe:
„Võimaldamaks suuremat ringmajanduse turgu, edendame koostöös ettevõtjatega korduskasutatavate pakendite ja nõude kasutamist toidu ja joogi müügil ning pakkumisel avalikes kohtades.“
- SUP direktiivist tulenev prügistamiskulude kompenseerimismudel välja töötamisel

Jäätmereformist pakendite vaates

- KOV vastutab TKOdele jäätmete üleandmise ees piisavas mahus (KPI: Liigiti kogumise sihtarv al. 67%) ja piisava kvaliteediga (KPI: Võõrised kuni 5%).
- KOV-TKO kokkuleppel vaheladustuskohad.
- TKO kohustused vastavalt WFD-le, maksimaalselt rakendatud ka 80:20% erandit (jäätmevaldaja kulu 50 senti tühjenduskord).
- Tiheasustuses kohtkogumisele üleminek – eraldi plast/metall/joogikartong; paber/kartong/vanapaber.
- Täidetakse olulisemad soovitusel Konkurentsiameti pakendivaldkonna TKOde analüüsist:
<https://www.konkurentsiamet.ee/uudised/tagatisrahata-pakendijaatmete-kogumise-ja-taaskasutamise-turg-vajab-susteemset-muutust>
- Müügi pakendi osas kohustuste üleandmine TKOle.
- Lisaks õigusele: digitaliseerimine, riiklik sortimisjuhend, KIK toetus pakenditele

Jäätmetekke vähendamise toetusmeede

- Toetuse eesmärk on vähendada Eestis toidukao teket, edendada ringset pakendidisaini ja laiendada korduskasutuspakendite kasutamisevõimalusi.
- Projektid, mis:
  - vähendavad ja väldivad toidujäätmete teket;
  - parandavad pakendite ringlussevõetavust ja ringlussevõetud materjalide kasutamist pakendite tootmiseks;
  - loovad ja laiendavad korduskasutuspakendite kasutamist.
- Taotlusvoor avanes 24.03.2025, alates 13.09.25 tingimused paindlikumad.
- Vooru eelarve on uuendatud 19.01.26. Kokku **0,5 mln eurot**.
- Toetuse osakaal projekti kohta kuni 70%, sõltuvalt tegevusest toetuse suurus 5000 € - 2 000 000 €.

Muud EL taseme algatused

- Ringmajandus kui võtmevaldkond puhtale tööstusele üleminekul – majandusjulgeolek ja konkurentsivõime.
- Lahendamisel olevad probleemid
  - Liiga bürokraatlik keskkonnaõigus (lihtsustamisel).
  - Sõltuvus kriitiliste toormete impordist ja madal ringkasutus.
  - Kohaliku teisese toorme nõudlus-pakkumine tasakaalust väljas.
- Olulisemad algatused:
  - Dets 2025: mini ringmajanduse pakett (nt plastijäätmete lakkamise kriteeriumid), keskkonnaõiguse lihtsustamise omnibus.
  - 2026 II poolaasta: Ringmajanduse määrus (CEA).

AITÄH!

kristel.kibin@kliimaministeerium.ee

Austa toitu jäägitult!

Kas oled mõelnud sellele, et toitu ära visates raiskad ka toidu tootmiseks kulunud ressursse ja raha?

Pista ülejääv söök sügavkülma ja märgista kuupäevaga. Või jaga seda sõprade ja naabritega!

Loe lisa: <https://kliimaministeerium.ee/toidujäätmed>

KLIIMAMINISTEERIUM

Koostööpartnerid
Euroopa Liit

Siin
saame teha

Austa toitu jäägitult!

Kas oled mõelnud sellele, et toitu ära visates raiskad ka toidu tootmiseks kulunud ressursse ja raha?

Ära torma kohe poodi, vaid esmalt piilu, mis sul on kodus kappides peidus. Planeeri menüü ja koosta ostunimekiri!

Loe lisa: <https://kliimaministeerium.ee/toidujäätmed>

KLIIMAMINISTEERIUM

Koostööpartnerid
Euroopa Liit

Siin
saame teha